

Εθνικό Σχέδιο για την Αντιμετώπιση του Προσφυγικού-Μεταναστευτικού Προβλήματος

Περιεχόμενα:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	2
Α. Ασφάλεια	2
Β. Άσυλο	3
Γ. Χώροι φιλοξενίας για τους 50.000 ευρισκόμενους στην ηπειρωτική χώρα	5
Δ. Χώροι φιλοξενίας για τους ευρισκόμενους στα νησιά	6
Ε. Μακροχρόνια παραμονή-Εξασφάλιση αντίστοιχων κονδυλίων από ΕΕ	7
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ – ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΟΡΙΩΝ	9
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	10
ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΣΕΝΓΚΕΝ	11
ΣΤΑΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	12

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΜΕΤΡΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το προσφυγικό-μεταναστευτικό πρόβλημα είναι μαζί με την οικονομία τα δυο κύρια ζητήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ελλάδα. Οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου οφείλουν να σταθούν με ευθύνη και να καταλήξουν σε μία εμπειριστατωμένη, ολοκληρωμένη και αποφασιστική πολιτική επί του προβλήματος και να μην το χρησιμοποιούν ως μέσον προσπορισμού εύκολου πολιτικού κέρδους. Το προσφυγικό-μεταναστευτικό πρόβλημα έχει τέσσερις διαστάσεις:

- την ανθρωπιστική διάσταση
- τη διάσταση της εθνικής ασφαλείας.
- τη διάσταση των κοινωνικών παρενεργειών
- τη διεθνή και ευρωπαϊκή διάσταση

Τα σημεία που ακολουθούν λαμβάνουν υπ' όψιν όλες τις διαστάσεις του προβλήματος και συνιστούν πλήρη πρόταση εθνικής στρατηγικής:

A. Ασφάλεια

Η ασφάλεια είναι το πρώτο και μέγα ζητούμενο για την άσκηση μεταναστευτικής πολιτικής. Η κοινωνική και οικονομική ασφάλεια των πολιτών αποτελεί βασική υποχρέωση της πολιτείας ενώ είναι προαπαιτούμενο και για όλα τα άλλα: την αποδοχή του 'άλλου', την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών, τη συνειδητοποίηση ότι πολλοί από αυτούς είναι πρόσφυγες που έφυγαν από συνθήκες πολέμου.

1. Κανένας πρόσφυγας/μετανάστης σε δρόμους, πλατείες ή χωράφια: Όλοι οι παρανόμως εισερχόμενοι θα πρέπει μετά την ταυτοποίησή τους να μεταφέρονται σε χώρους φιλοξενίας μέχρι να εξετασθεί η αίτηση (εφ' όσον υποβάλουν) ασύλου ή καθεστώτος διεθνούς προστασίας ή να αναχωρήσουν από τη χώρα. Είναι στοιχειώδης αρχή ανθρωπισμού αλλά και δημόσιας τάξης και ασφάλειας να μην υπάρχει **ούτε ένας άνθρωπος που να κοιμάται στους δρόμους**.

2. Διαχωρισμός προσφύγων και οικονομικών μεταναστών: Αν και στην παρούσα συγκυρία ο κύριος όγκος των εισερχομένων φαίνεται ότι είναι εν δυνάμει πρόσφυγες, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός παράνομων οικονομικών μεταναστών. Θα πρέπει να διαχωρίζονται οι πρόσφυγες από τους οικονομικούς μετανάστες. Οι οικονομικοί μετανάστες θα πρέπει να επιστρέφονται στις χώρες προέλευσης ή να ακολουθείται η διαδικασία επανεισδοχής στην Τουρκία. Η διαδικασία αυτή πρέπει να πραγματοποιείται ακόμη και σε περιπτώσεις άρνησης οικειοθελούς αποχώρησης από τη χώρα.

3. Άμεση διακοπή φαινομένων καταλήψεων (δρόμοι, σιδηροδρομικές γραμμές κλπ):

Χρειάζεται άμεση παρέμβαση της πολιτείας για να σταματήσουν τα φαινόμενα καταλήψεων δρόμων, σιδηροδρομικών γραμμών, λιμανιών, αποκλεισμών, μπλόκων κ.λ.π. συνήθως υποκινούμενων, ώστε να μη διαταράσσεται η οικονομική ζωή του τόπου. Φαινόμενα όπως αυτό της Ειδομένης δεν πρέπει ποτέ να επαναληφθούν.

4. Άμεση μεταφορά προσφύγων/μεταναστών σε οργανωμένους χώρους φιλοξενίας:

Πολλοί από τους ευρισκόμενους σε αυτοσχέδια στρατόπεδα αρνούνται τη μεταφορά σε επίσημους χώρους φιλοξενίας. Η διατήρηση αυτής της εκκρεμότητας δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στη δημόσια υγεία και ασφάλεια των ίδιων των προσφύγων/μεταναστών και των κατοίκων. Έχοντας υπ' όψιν ότι μεταξύ όσων αρνούνται τη μεταφορά υπάρχουν οικογένειες με μικρά παιδιά, ηλικιωμένοι και ασθενείς, θα πρέπει εντός ρητής προθεσμίας να μεταφερθούν όλοι σε επίσημες δομές φιλοξενίας. Σε αυτό δεν χωράει έκπτωση. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των κέντρων φιλοξενίας που προορίζονται για τους αιτούντες άσυλο από αυτά που προορίζονται για τους παράνομους οικονομικούς μετανάστες.

5. Εντατικοί έλεγχοι νομιμοποιητικών εγγράφων σε ολόκληρη την επικράτεια.

Να εντατικοποιηθεί ο έλεγχος νομιμοποιητικών εγγράφων σε ολόκληρη τη χώρα και κυρίως σε περιοχές που μπορεί να υπάρχουν προβλήματα με την πλήρη ταυτοποίηση των παρανόμως εισερχομένων από τα αρμόδια κρατικά όργανα, προκειμένου να εδραιωθεί η άποψη ότι έχει περιορισθεί σημαντικά το φαινόμενο μη-καταγραφής τους.

6. Επιστροφή των προσφύγων στις χώρες τους: Σαφής και ξεκάθαρη δήλωση ότι μόλις εξαλειφθούν τα αίτια σύμφωνα με τα οποία δόθηκε καθεστώς διεθνούς προστασίας, όλοι οι πρόσφυγες θα γυρίσουν πίσω στις χώρες τους διότι δεν θα έχουν πια την ιδιότητα του πρόσφυγα.

B. Άσυλο

Μετά τις αποφάσεις της 8ης & 18ης Μαρτίου 2016 ΕΕ-Τουρκίας έχει πολλαπλασιασθεί ο αριθμός των εγκλωβισμένων στην Ελλάδα που υποβάλλουν αίτηση για άσυλο προκειμένου να αποφύγουν την επανεισδοχή στην Τουρκία. Σήμερα η υπηρεσία Ασύλου μπορεί να εξετάζει, με την πιο αισιόδοξη πρόβλεψη, περίπου 20.000-22.000 αιτήσεις ασύλου ετησίως. Για να μπορέσει να ανταποκριθεί στο νέο έργο θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των υπαλλήλων της. Με δεδομένη την υποχρέωση (βάσει του διεθνούς δικαίου) για εξατομικευμένη κρίση των αιτήσεων ασύλου, το ζητούμενο είναι η ταχύτατη διεκπεραίωσή τους.

7. Ενίσχυση των δομών Ασύλου.

- Η **υπηρεσία Ασύλου** πρέπει να ενισχυθεί άμεσα με προσωπικό και υποδομές ώστε να διεκπεραιώνει τους αυξημένους αριθμούς αιτήσεων. Η ΝΔ θα στηρίξει τις μετατάξεις και προσπάθειες από άλλες υπηρεσίες του δημοσίου.
- Η **δευτεροβάθμια Αρχή Προσφυγών** ασύλου πρέπει να λειτουργήσει άμεσα. Ο νόμος 4375/2016 προβλέπει στο άρθρο 5 παρ. 9-10, 12 εξαιρετικά χρονοβόρες διαδικασίες για τη στελέχωση της επιτροπής (π.χ. τριμελής επιτροπή επιλογής με εκπρόσωπο του Συνηγόρου του Πολίτη, του ΑΣΕΠ και ενός καθηγητή ΑΕΙ) και πρέπει να απλοποιηθεί. Επίσης πρέπει να καταργηθεί η καινοφανής τριμελής επιτροπή που προβλέπεται στον νέο νόμο (άρθρο 5 παρ. 6) και η οποία θα εκλέγεται από τα στελέχη της Επιτροπής Προσφυγών (λογική σοβιέτ) και θα ασκεί συνδιοίκηση με τον διευθυντή της Επιτροπής.
- Εκφράζονται επίσης αμφιβολίες για τη δυνατότητα αποτελεσματικής λειτουργίας των σημερινών μεταβατικών δευτεροβάθμιων επιτροπών (ΠΔ 114/2010) από τη στιγμή που στη σύνθεσή τους συμμετέχουν φορείς που για ιδεολογικούς λόγους έχουν εκ προοιμίου εκφράσει την αντίθεσή τους με τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας. Η διαδικασία ασύλου πρέπει να λειτουργεί χωρίς ιδεοληψίες.

Η Ελλάδα καλείται να εφαρμόσει τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας της 18^{ης} Μαρτίου. Επειδή τυχόν λάθη θα αποδοθούν στις ελληνικές αρχές, θα πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή στη σωστή ενημέρωση των παρανόμως εισερχομένων για τα δικαιώματά τους και τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεων ασύλου και θα πρέπει να αποφευχθούν λάθη στην επαναπροώθηση στην Τουρκία ατόμων που δεν έχουν εξετασθεί οι αιτήσεις τους. Επίσης να ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) να ορισθεί το ελάχιστο χρονικό διάστημα διαμονής στην Τουρκία, για να μπορεί να θεωρηθεί χώρα με την οποία συνδέονται οι αιτούντες άσυλο.

8. Συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας :

Η Συμφωνία που υπεγράφη μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας έχει σημαντικά προβλήματα εφαρμογής. Η Νέα Δημοκρατία την αποδέχθηκε προκειμένου να σταματήσουν άμεσα οι ροές, πλην όμως σημειώνει ότι η εφαρμογή της εξαρτάται από:

- Την πολιτική βούληση της τουρκικής ηγεσίας για τη διακοπή των ροών.
- Τη στήριξη των ευρωπαϊκών χωρών με προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή, για ανθρώπινες συνθήκες στους χώρους υποδοχής και διαμονής των παρανόμως εισερχομένων.
- Την υποστήριξη της ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου με εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό και τεχνικά μέσα για να μπορούν γρήγορα να διεκπεραιώνονται οι αιτήσεις τους.

Είναι σαφές ότι η διαχείριση του μεταναστευτικού και προσφυγικού προβλήματος στη χώρα μας έχει αφεθεί από την σημερινή κυβέρνηση στον απόλυτο έλεγχο και τις διαθέσεις της Τουρκίας. Η στάση της οποίας συνδέεται άμεσα με την κατάργηση από πλευράς ΕΕ του καθεστώτος θεωρήσεων εισόδου για τους Τούρκους που επιθυμούν να ταξιδεύουν στον χώρο Σένγκεν. Μόλις η Τουρκία επιτρέψει εκ νέου την αύξηση των ροών οι πρόσφυγες και μετανάστες που θα εισέλθουν στη χώρα μας δεν θα μπορούν να συνεχίσουν προς τα άλλα κράτη της ΕΕ αλλά θα εγκλωβίζονται εδώ αφού τα σύνορα μας με την ΠΓΔΜ παραμένουν κλειστά .

Προϋπόθεση για μία σοβαρή πρωτοβουλία, από την ελληνική πλευρά, αποτροπής ή έστω περιορισμού ενός τέτοιου ενδεχόμενου είναι η κυβέρνηση να διασφαλίσει επιτέλους τη φύλαξη των συνόρων μας όπως ακριβώς έγινε τη περίοδο 2012-2014 (βλ. σημείο 19).

9. Συμμετοχή ευρωπαϊών υπαλλήλων και ελληνικό δημόσιο δίκαιο:

Η ΕΕ έχει ήδη αρχίσει να στέλνει, μέσω της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), προσωπικό από άλλες ευρωπαϊκές χώρες για να βοηθήσουν στη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου (βλ. νόμος 4375/2016, άρθρ. 60, παρ. 4, εδ. β). Το θέμα είναι σοβαρό καθ' ότι αφορά στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και θα πρέπει να γίνει δεκτό μόνον για εξαιρετικούς λόγους και για σύντομο χρονικό διάστημα και με την προϋπόθεση συμμετοχής Ελλήνων υπαλλήλων. Επιπλέον, η εξέλιξη δίνει στην Ελλάδα τη δυνατότητα να θέσει το θέμα της δημιουργίας κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (βλ. σημείο 23) στο πλαίσιο του οποίου θα μπορούσαν ξένοι αξιωματούχοι να αποφασίζουν για το άσυλο στην Ελλάδα αφού θα επρόκειτο για απόφαση που παράγει αποτελέσματα σε όλη την ΕΕ.

Γ. Χώροι φιλοξενίας για τους 50.000 ευρισκόμενους στην ηπειρωτική χώρα

Η συμφωνία της 18^{ης} Μαρτίου ΕΕ-Τουρκίας αναφέρεται σε όσους εισέλθουν στην Ελλάδα μετά την 20^η Μαρτίου 2016. Δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη για τους περίπου 50.000 που εισήλθαν στην Ελλάδα μέχρι τότε και οι οποίοι έχουν μεταφερθεί στην ηπειρωτική χώρα.

10. Μέριμνα για τους 50.000 εγκλωβισμένους:

- να λειτουργήσουν με ταχύτητα οι δομές ασύλου και για τους ευρισκόμενους στην ηπειρωτική Ελλάδα για να εξετασθούν άμεσα οι αιτήσεις ασύλου που θα υποβάλουν [διευκρινίζεται ότι η βοήθεια από την ΕΕ για τις δομές ασύλου θα κατευθυνθεί αποκλειστικώς στα νησιά, οπότε το άσυλο προς τους εγκλωβισμένους στην ηπειρωτική Ελλάδα θα πρέπει να λειτουργήσει εξ ιδίων μέσων]
- σε όσους απορριφθεί η αίτηση ασύλου που θα υποβάλουν, να μεταφερθούν σε κλειστού τύπου προαναχωρησιακά κέντρα με σκοπό να αποσταλούν στις χώρες καταγωγής τους.

11. Προϋποθέσεις για τους χώρους φιλοξενίας:

- Σχέδιο για την αποφυγή συγκέντρωσης μεγάλου αριθμού προσφύγων σε μία μόνον περιοχή.
- Αποφυγή δημιουργίας λυόμενων πόλεων/γκέτο. Οι δομές πρέπει να είναι μικρές.
- Χρήση υπαρχουσών μη χρησιμοποιούμενων δομών σε στρατόπεδα, παλαιά ξενοδοχεία, εστίες, κάμπινγκ κ.λ.π.
- Απασχόληση προσωπικού από την περιοχή (σίτιση, φύλαξη, καθαριότητα) και προτεραιότητα των τοπικών επιχειρήσεων στην τροφοδοσία και υποστήριξη των δομών φιλοξενίας ούτως ώστε να αντισταθμίζεται το μεγάλο βάρος που επωμίζονται οι τοπικές κοινωνίες.
- Αξιόπιστη συλλογή στοιχείων για τους φιλοξενούμενους ανά περιοχή που θα επιτρέψουν στην Ελλάδα να χρηματοδοτείται επαρκώς από την ΕΕ για τη φιλοξενία τους.

12. Παράλληλη λειτουργία ανοιχτών δομών φιλοξενίας και κλειστών

προαναχωρησιακών κέντρων: Οι πρόσφυγες που βρίσκονται στην ηπειρωτική χώρα θα μπορούν να διαμένουν σε ελεγχόμενες ανοιχτές δομές φιλοξενίας. Αντιθέτως οι οικονομικοί μετανάστες θα πρέπει να φιλοξενηθούν σε κλειστά προαναχωρησιακά κέντρα. Οικογένειες με παιδιά καθώς και άλλες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες θα εξαιρούνται. Σε όσους πάντως δεν συνεργάζονται με τις αρχές θα μπορούν να επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα.

Δ. Χώροι φιλοξενίας για τους ευρισκόμενους στα νησιά

Βάσει της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας της 18^{ης} Μαρτίου, οι αιτήσεις ασύλου των νεοεισερχομένων διεκπεραιώνονται αποκλειστικώς στα ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Λόγω των καθυστερήσεων στη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου, ιδιαίτερα υψηλός αριθμός προσφύγων και μεταναστών παραμένει στα νησιά. Πρέπει να ληφθούν μέτρα για να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που προκύπτουν.

13. Ρητή δέσμευση ότι τα κέντρα καταγραφής (hot spot) δεν θα λειτουργήσουν ως

δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας: Τα hot spots δημιουργήθηκαν από την ΕΕ ως κέντρα καταγραφής, ταυτοποίησης και δακτυλοσκόπησης των νεοεισερχομένων. Προς το παρόν δεν έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν ως κλειστά κέντρα φιλοξενίας μεταναστών, όπως ουσιαστικά προβλέπει η συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας. Οι αντιδράσεις των κατοίκων οφείλονται στο ότι θεωρούν πως τα hot spots θα μετατραπούν σε δομές μακροχρόνιας φιλοξενίας.

Η Ελλάδα θα πρέπει:

- να διεκπεραιώνει ταχύτατα τις αιτήσεις ασύλου για να μην παραμένουν επί μακρόν (βλ. σημείο 7)
- να θέσει στην ΕΕ το θέμα της αλλαγής του τρόπου λειτουργίας των hot spots και ακολούθως να συνεννοηθεί με την ΕΕ για την μετεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο στην ηπειρωτική χώρα σε περίπτωση που η εξέταση των αιτημάτων ξεπερνά κάποιο χρονικό διάστημα. Τυχόν μεταφορά στην ηπειρωτική χώρα δεν θα πρέπει να αλλάζει τις διαδικασίες για ταχεία επαναπροώθησή τους στην Τουρκία σε περίπτωση που απορριφθεί η αίτηση ασύλου (όπως προβλέπεται από τη συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας).

14. Ο ρόλος των ΜΚΟ στα νησιά: Κάποιες μη Κυβερνητικές Οργανώσεις εργάστηκαν το προηγούμενο χρονικό διάστημα με υπευθυνότητα, προσέφεραν έργο και κάλυψαν σοβαρά κενά της κρατικής μηχανής. Αντιθέτως, προκύπτει σοβαρό θέμα με τη λειτουργία δεκάδων άλλων ΜΚΟ καθώς και «εθελοντών» που αυτοβούλως έρχονται να βοηθήσουν. Η ιδεολογική ταύτιση και η ανοχή της Κυβέρνησης στην ανεξέλεγκτη δράση πολλών από αυτές οδήγησε σε φαινόμενα παραπληροφόρησης, εκμετάλλευσης, υποκίνησης εξεγέρσεων και καταλήψεων, έλλειψης συνεργασίας των προσφύγων και των μεταναστών με τις ελληνικές αρχές. Εκτός από την κακή εικόνα για τη χώρα προκύπτει και θέμα εθνικής ασφαλείας από τη δράση αυτών των ομάδων σε ευαίσθητες περιοχές με αμυντικές εγκαταστάσεις, στρατιωτικές μονάδες κ.λ.π.. Θα πρέπει άμεσα να σταματήσει αυτή η κατάσταση. Επί του πεδίου θα επιτρέπεται να είναι μόνον οργανώσεις που έχουν πιστοποιηθεί από τις ελληνικές αρχές. Προς τούτο θα πρέπει να δημιουργηθεί αξιόπιστο μητρώο Μ.Κ.Ο. σε κεντρικό επίπεδο.

Ε. Μακροχρόνια παραμονή-Εξασφάλιση αντίστοιχων κονδυλίων από ΕΕ

Ένας αριθμός από όσους έχουν εισέλθει θα λάβει καθεστώς διεθνούς προστασίας βάσει των διεθνών συνθηκών και υποχρεώσεων της χώρας και θα αποκτήσει δικαίωμα παραμονής στην Ελλάδα. Έως τη στιγμή που θα εκλείψουν οι λόγοι της διεθνούς προστασίας και καταστεί εφικτή η επιστροφή των ανθρώπων αυτών στις χώρες προέλευσης, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για τη μακροχρόνια παραμονή τους. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην ορθή καταγραφή της παρουσίας των αλλοδαπών ανά περιοχή και του τρόπου φιλοξενίας τους προκειμένου να διαθέτουμε απολύτως ακριβή στοιχεία για την προσέλκυση ευρωπαϊκών κονδυλίων.

15. Δημιουργία τάξεων υποδοχής για τα παιδιά των προσφύγων στα ελληνικά σχολεία:

Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα εγγραφής στα ελληνικά σχολεία. Είναι κάτι που πρέπει να επιδιώξουμε διότι δημιουργεί προϋποθέσεις ειρηνικής συνύπαρξης και βοηθάει στην κοινωνική τους ένταξη. Στην Ελλάδα ούτε οι σχολικές μονάδες ούτε οι Δήμοι έχουν προηγούμενη εμπειρία. Για να μην υπάρξει, όμως,

άμεση πτώση του επιπέδου εκπαίδευσης στα σχολεία από μεγάλο αριθμό αλλοδαπών που δεν γνωρίζουν ελληνικά, θα πρέπει να δημιουργηθούν τάξεις υποδοχής και να υπάρξει από τώρα προετοιμασία για τη σχολική χρονιά 2016-17. Πρέπει άμεσα να ζητηθούν χρήματα από την ΕΕ για:

- τη δημιουργία υποδομών, δεδομένου ότι στα αστικά κέντρα τα δημόσια σχολεία ασφυκτιούν
- τη χρηματοδότηση τάξεων υποδοχής
- τη διεξαγωγή διαγωνισμών για τους φορείς (πανεπιστήμια) που θα αναλάβουν αυτό το έργο.

16. Άμεση λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης χρημάτων από το νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη:

Από τον Ιούλιο του 2015 έχει συσταθεί (βλ. νόμος 4332/2015, άρ. 9, παρ. 6) αλλά δεν έχει λειτουργήσει η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων από το νέο ευρωπαϊκό Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη. Η Υπηρεσία επανασυστάθηκε με το νόμο 4375/2016 (άρ. 76). Αυτή τη φορά πρέπει η Ειδική Υπηρεσία με υπευθυνότητα να ενεργοποιηθεί και να λειτουργήσει στο καθ' ύλην αρμόδιο υπουργείο, διότι διαφορετικά δεν απορροφώνται τα ευρωπαϊκά κονδύλια και, τελικά, χάνονται.

17. Δημιουργία δικτύων υγειονομικής παρακολούθησης και επιδημιολογικής επιτήρησης:

Η Ελλάδα καλείται να επανακαθορίσει στρατηγικές και πρακτικές υγείας προκειμένου να αντιμετωπίσει:

- τις ανάγκες περίθαλψης όσων βρίσκονται σε χώρους φιλοξενίας και του κόστους που αυτή συνεπάγεται, ειδικά σε συνθήκες περιορισμού των ανθρωπίνων και υλικών πόρων του συστήματος υγείας και χωρίς να επέλθει επιδείνωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους Έλληνες πολίτες
- επανεμφανιζόμενα και νεοαναδυόμενα νοσήματα που σχετίζονται με την μετακίνηση των πληθυσμών αυτών.

Πρέπει άμεσα να δημιουργηθούν δίκτυα υγειονομικής παρακολούθησης και επιδημιολογικής επιτήρησης όσων εισέρχονται στη χώρα και για όσο διάστημα διαμένουν σε αυτήν. Πρέπει επίσης να ζητηθούν πόροι και τεχνογνωσία από την ΕΕ και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.

18. Σχέδιο δράσης (Implementation Plan):

Όλα τα παραπάνω να κατατεθούν σε ένα επικαιροποιημένο σχέδιο δράσης προς την ΕΕ με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα (milestones). Το σχέδιο πρέπει να είναι εφαρμόσιμο, αναλυτικό και με δεσμευτικές ημερομηνίες υλοποίησης βήμα-βήμα, χωρίς εκπτώσεις. Με το σχέδιο δράσης θα πρέπει να ζητάμε συγκεκριμένη χρηματική βοήθεια για προσδιορισμένες δράσεις.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ – ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΟΡΙΩΝ

19. Αποτελεσματική φύλαξη και προστασία των συνόρων της χώρας:

Η μαζική ανεξέλεγκτη διέλευση υπηκόων τρίτων χωρών χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα θέτει σε κίνδυνο την εσωτερική ασφάλεια και την κοινωνική συνοχή της χώρας και ευνοεί τη δράση των κυκλωμάτων διακίνησης και εκμετάλλευσης του ανθρώπινου πόνου. Επίσης, υποσκάπτει τη λειτουργία του ίδιου του χώρου Σένγκεν, αναγκάζοντας τη χώρα να απολογείται μονίμως στους εταίρους της. Είναι αναγκαία η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και προστασίας των συνόρων, βασισμένο σε σύγχρονα τεχνικά μέσα και σε εντατικές και συντονισμένες περιπολίες στο χερσαίο και θαλάσσιο χώρο.

20. Επιχειρήσεις του FRONTEX στην τουρκική ακτογραμμή και όχι στη θάλασσα:

Η επιχείρηση του NATO είναι περιορισμένης εμβέλειας, γεωγραφικά και ως προς το περιεχόμενο, λόγω τουρκικών αβάσιμων αντιδράσεων και, ούτως ή άλλως, δεν αρκεί να αναστρέψει το κύμα. Η Ελλάδα πρέπει να επιμένει σταθερά και να το θέτει με κάθε ευκαιρία ότι μόνον επιχειρήσεις του FRONTEX στα τουρκικά παράλια μπορούν να αναστρέψουν το πρόβλημα.

21. Επιχείρηση NATO στο Αιγαίο:

Η επιχείρηση του NATO στο Αιγαίο δεν έχει αποφέρει μέχρι σήμερα τα αναμενόμενα. Αντιθέτως, υπάρχει διαρκής ο κίνδυνος η Τουρκία να βρει ευκαιρία για να ικανοποιήσει πάγια αιτήματά της εις βάρος των ελληνικών θέσεων για το Αιγαίο. Η ελληνική πλευρά πρέπει να επιμένει στα ακόλουθα: ελλιμενισμός και ανεφοδιασμός NATOϊκών πλοίων και ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (που η Τουρκία θεωρεί αποστρατιωτικοποιημένα), δράση πλοίων στην περιοχή ανάμεσα στα ελληνικά νησιά και τις τουρκικές ακτές και όχι δυτικά αυτών, συμπερίληψη θαλασσίων περιοχών γύρω από κάποια νησιά της Δωδεκανήσου στις NATOϊκές επιχειρήσεις (που η Τουρκία θεωρεί πλήρως αποστρατιωτικοποιημένα και δεν δέχεται οποιαδήποτε στρατιωτική παρουσία).

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

22. Αίτημα για ενεργοποίηση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 55/2001 για την Προσωρινή

Προστασία: Πρέπει να ζητηθεί η ενεργοποίηση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 55/2001 για την Προσωρινή Προστασία (Π.Δ. 80/2006) των προσφύγων από τη Συρία. Η οδηγία ενεργοποιείται σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων. Δίνει τη δυνατότητα μεταγωγής των εκτοπισθέντων σε άλλα κράτη σε εθελούσια βάση. Το σχετικό αίτημα για την ενεργοποίηση της Οδηγίας υποβάλλει το Υπουργείο Εξωτερικών προς την Επιτροπή. Δεν έχει ενεργοποιηθεί ποτέ μέχρι σήμερα. Θα επιτρέψει να αντιμετωπισθεί το 45% των εγκλωβισμένων που είναι κατά τεκμήριο πρόσφυγες χωρίς τις χρονοβόρες διαδικασίες ασύλου. [Αν και η πιθανότητα να ενεργοποιηθεί η συγκεκριμένη Οδηγία είναι μικρή, πρέπει το ελληνικό αίτημα να κατατεθεί για λόγους αρχής και να επανέρχεται η ελληνική πλευρά σε αυτό ασκώντας πίεση].

23. Υιοθέτηση Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου:

Με το υπάρχον καθεστώς ασύλου που καθιερώνουν οι κανονισμοί Δουβλίνο I, II και III ο ασυλόχος «δένεται» με τη χώρα που του έχει παραχωρήσει το άσυλο. Είναι προς το συμφέρον μας το άσυλο να απονέμεται συλλογικά από την ΕΕ και να επιτρέπεται στους αναγνωρισμένους ασυλόχους να κυκλοφορούν ελεύθερα μέσα στην ΕΕ και να επιλέγουν εκείνοι τη χώρα που θα εργασθούν. Αυτό είναι δύσκολο να επιτευχθεί αλλά ήδη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύθηκε ότι θα ξεκινήσει. Οι διαδικασίες μετεγκατάστασης (relocation) που προβλέπονται (α) δεν έχουν λειτουργήσει αποτελεσματικά και είναι δύσκολο να λειτουργήσουν διότι είναι κρατικά ελεγχόμενες και (β) δεν λύνουν το πρόβλημα της Ελλάδος διότι προβλέπεται σε βάθος διετίας να πάρουν από την Ελλάδα περίπου 65.000 άτομα, όσα δηλαδή εισήλθαν στη χώρα τον Φεβρουάριο του 2016. Πρέπει να δημιουργήσουμε τις συμμαχίες με άλλα ευρωπαϊκά κράτη για την αναθεώρηση των Κανονισμών Δουβλίνου.

24. Συμφωνίες επανεισδοχής της ΕΕ με τις χώρες αποδημίας:

Η ΕΕ πρέπει να προχωρήσει άμεσα σε υπογραφή συμφωνιών επανεισδοχής με τις χώρες αποδημίας των παρανόμων οικονομικών μεταναστών. Οι χώρες αποδημίας θα πρέπει να επιδείξουν πλήρη συνεργασία με τις ευρωπαϊκές (και ελληνικές) αρχές και να δεχθούν πίσω όλους τους υπηκόους τους που διαμένουν παράνομα στη χώρα. Η Ελλάδα έχει κακή εμπειρία σε αυτό το θέμα από χώρες όπως το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και το Αφγανιστάν. Η εφαρμογή του κανόνα της θετικής αιρεσιμότητας (more for more) είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί μέσω της διπλωματικής οδού.

25. Μετεξέλιξη του FRONTEX: Έχει αποφασισθεί από τον Δεκέμβριο του 2015 ότι ο FRONTEX θα μετεξελιχθεί σε ευρωπαϊκή υπηρεσία ακτοφυλακής-συνοριοφυλακής εντός του 2016. Έως τώρα προσεγγίζουμε το θέμα φοβικά. Ούτως ή άλλως επί πολλά χρόνια η θέση μας είναι ότι τα ελληνικά σύνορα είναι τα σύνορα της Ευρώπης. Πρέπει να βγούμε μπροστά με προτάσεις που θα βασίζονται στην αντίληψη των ελληνικών συνόρων ως ευρωπαϊκών συνόρων. Το θέμα είναι μείζον και άμεσο διότι οι βασικές προτάσεις πρόκειται να υιοθετηθούν μέχρι τον Ιούνιο του 2016.

ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΣΕΝΓΚΕΝ

Εξαιτίας της κυβερνητικής πολιτικής των «**ανεξέλεγκτων συνόρων**» αποφασίσθηκε στις 12 Μαΐου η επιβολή συνοριακών ελέγχων για ένα εξάμηνο σε πέντε χώρες της ζώνης Σένγκεν με την επίκληση του ελληνικού προβλήματος. Πρόκειται για δυσμενέστατη εξέλιξη. Προκειμένου να περιορισθεί μόνον σε ένα εξάμηνο η επιβολή συνοριακών ελέγχων και να πάψει η Ελλάδα να γίνεται στόχος θα πρέπει να γίνουν τα ακόλουθα:

26. Πλήρης και ορθή λειτουργία όλων των hot spots: Η Ελλάδα έχει αποδεχθεί τη λειτουργία πέντε κέντρων καταγραφής (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Λέρος, Κως). Ανεξαρτήτως της ανάγκης για μακροχρόνια φιλοξενία των αιτούντων άσυλο (βλ. σημείο 13), τα κέντρα καταγραφής θα πρέπει να λειτουργούν πλήρως και ως κλειστά κέντρα μέχρι την ταυτοποίηση και δακτυλοσκόπηση νεοεισερχομένων και να ταυτοποιούν το 100% όσων εισέρχονται παρανόμως.

27. Συντονισμός όλων των υπηρεσιών που εμπλέκονται με τις δομές φιλοξενίας: Οι Ένοπλες Δυνάμεις έσωσαν τη χώρα από διασυρμό τον Φεβρουάριο του 2016 όταν σε ελάχιστο χρόνο έφτιαξαν δομές φιλοξενίας στα νησιά και στη συνέχεια στην ηπειρωτική χώρα και ανέλαβαν τη σίτιση δεκάδων χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών. Επειδή ακόμη επικρατεί χάος σε πολλούς χώρους φιλοξενίας, είναι αναγκαίο να τοποθετηθεί επιτέλους ένας υπεύθυνος ανά νησί ή νομό που φιλοξενεί πρόσφυγες και μετανάστες. Ο υπεύθυνος θα πρέπει να συντονίζει και τις επαφές με τα ΜΜΕ. Προσωρινά ενεργό ρόλο στον επιτόπιο συντονισμό όλων των υπηρεσιών που εμπλέκονται σε κάθε νησί ή νομό μπορούν να αναλάβουν οι Ένοπλες Δυνάμεις. Τέλος, πρέπει να δοθούν στις Ένοπλες Δυνάμεις άμεσα τα σχετικά κονδύλια για σίτιση που βρίσκονται στις τράπεζες και να ζητηθεί από την ΕΕ η πλήρης κάλυψη των εξόδων διαμονής.

ΣΤΑΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

28. Συστηματική υποβολή αιτημάτων επανεισδοχής προς την Τουρκία για όλους ανεξαιρέτως που συλλαμβάνονται να έρχονται μέσω Τουρκίας. Το 2015 μπήκαν στην Ελλάδα 876.232 και υποβάλαμε αιτήσεις για 12.149. Στα αιτήματα πρέπει να περιληφθούν οπωσδήποτε και οι 50.000 που είναι ήδη εγκλωβισμένοι στην ηπειρωτική Ελλάδα.

29. Ανάδειξη του ρόλου των τουρκικών αρχών στη διακίνηση προς τα ελληνικά νησιά:

Πρέπει συνεχώς και με κάθε τρόπο να αναδεικνύεται ότι η Τουρκία ελέγχει πλήρως, τις ροές προς τα ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Αυτό αποδεικνύεται από τα ακόλουθα:

- Κατά τη διάρκεια των συμβουλίων ΕΕ-Τουρκίας τον Νοέμβριο του 2015 και στις 17-18 Μαρτίου 2016 διεκόπησαν εντελώς οι ροές από την Τουρκία.
- Από τις 8 Μαρτίου 2016 που ξεκίνησε η νατοϊκή επιχείρηση στο Αιγαίο είναι σχεδόν μηδενικές οι ροές σε Κω και Λέρο. Η Τουρκία θεωρεί ότι τα δύο αυτά νησιά (όπως και όλα τα Δωδεκάνησα) είναι αποστρατικοποιημένα. Σε περίπτωση που συμπεριληφθούν στο νατοϊκό σχεδιασμό, ανατρέπεται η τουρκική θεωρία. Για να αποφύγει ένα τέτοιο ενδεχόμενο πολύ απλά διέκοψε εντελώς τις ροές προς αυτά τα νησιά κι έτσι δεν χρειάζεται να είναι το ΝΑΤΟ στην περιοχή.
- Από τις 24 Μαρτίου που άρχισαν οι συζητήσεις στην ΕΕ για την κατάργηση του καθεστώτος θεωρήσεων εισόδου για τους Τούρκους που επιθυμούν να ταξιδεύουν στον χώρο Σένγκεν, μειώθηκαν πολύ οι ροές στα ελληνικά νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.

Επισημαίνεται ότι και μετά την ημερομηνία σύναψης της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας, οι ροές περιορίστηκαν μεν δραστικά αλλά δεν σταμάτησαν εντελώς, διότι η τουρκική πλευρά αφήνει, υπενθυμιστικά, και επιτρέπει σε ένα μικρό αριθμό διακινουμένων (προσφύγων και μεταναστών), να κινείται προς τα ελληνικά νησιά, ώστε να υπογραμμίζει διαρκώς ότι το πρόβλημα συνεχίζει να υφίσταται και να αυξομειώνεται σε ένταση σύμφωνα με τις επιθυμίες της. Η ελληνική πλευρά πρέπει να αναδεικνύει με συνέπεια τον ρόλο των τουρκικών αρχών στη λαθροδιακίνηση.